

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 5 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อม ประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ การสนใจในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการทำงาน และปัจจัยด้านระบบและองค์การ ได้แก่ ภาวะผู้นำในองค์การ การติดต่อสื่อสารในองค์การ การได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากร

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน ได้แก่ ความพร้อมด้านบุคลากร ความพร้อมด้านการเงิน ความพร้อมด้านอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และความพร้อมด้านการบริหารจัดการ

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมและความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดลำปาง

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน อายุราชการและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน เพื่อจำแนกลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยแบบสอบถามได้รับการตอบกลับจำนวน 116 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 89 คน (ร้อยละ 76.7) และเป็นเพศชายจำนวน 27 คน (ร้อยละ 23.3) เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มอายุ 26-30 ปีจำนวน 35 คน (ร้อยละ 30.2) รองลงมาซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือกลุ่มอายุ 31-35 ปีและกลุ่มอายุ 36-40 ปี จำนวน 22 คน (ร้อยละ 19.0) สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่จำนวน 66 คน (ร้อยละ 56.9) และมีสถานภาพสมรสเป็นโสดจำนวน 48 คน (ร้อยละ 41.4) ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 79 คน (ร้อยละ 68.1) รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตร (อนุปริญญา) หรือเทียบเท่าจำนวน 34 คน (ร้อยละ 29.3) และมีผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.6)

กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนเมื่อจำแนกตามตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน พบว่าส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 41 คน (ร้อยละ 35.3) รองลงมาคือเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน จำนวน 14 คน (ร้อยละ 12.1) กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งเป็นแพทย์และเภสัชกรมีจำนวนเท่ากันคือ 11 คน (ร้อยละ 9.5) โดยศูนย์สุขภาพชุมชนในความรับผิดชอบของโรงพยาบาลชุมชนส่วนใหญ่จะมีแพทย์และเภสัชกรหมุนเวียนไปปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน ยกเว้นศูนย์สุขภาพชุมชน 1 แห่งที่ไม่มีแพทย์และเภสัชกรไปหมุนเวียนเลย เนื่องจากภาระงานในโรงพยาบาลชุมชนมีมากและจำนวนแพทย์ไม่เพียงพอ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 58 คน (ร้อยละ 50) รองลงมาคือระหว่าง 6-10 ปีจำนวน 35 คน (ร้อยละ 30.2) ส่วนใหญ่มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปีจำนวน 41 ราย (ร้อยละ 35.3) รองลงมาคืออายุราชการระหว่าง 6-10 ปีจำนวน 27 คน (ร้อยละ 23.3)

ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่หลักที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน พบว่าหน้าที่หลักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือการตรวจรักษาโรค จำนวน 34 คน (ร้อยละ 29.3) รองลงมาคือ การพยาบาล จำนวน 33 คน (ร้อยละ 28.4) และไม่มีกลุ่มตัวอย่างคนใดที่ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการฟื้นฟูสุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชน

เหตุผลในการมาปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้มาปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนจำนวน 60 คน (ร้อยละ 51.7) เป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานีนามัยที่จัดตั้งศูนย์ จำนวน 27 คน (ร้อยละ 23.3) และสมัครใจมาทำงานในศูนย์สุขภาพชุมชนเอง 24 คน (ร้อยละ 20.7) รายละเอียดแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แสดงจำนวนคนและร้อยละ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N = 116)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	27	23.3
หญิง	89	76.7
อายุ		
21 – 25 ปี	21	18.1
26 – 30 ปี	35	30.2
31 – 35 ปี	22	19.0
36 – 40 ปี	22	19.0
41 – 45 ปี	12	10.3
46 – 50 ปี	4	3.4
สถานภาพสมรส		
คู่	66	56.9
โสด	48	41.4
ม้าย	1	0.9
หย่า/แยก	1	0.9

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N = 116)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประกาศนียบัตร (อนุปริญญา)หรือเทียบเท่า	34	29.3
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	79	68.1
สูงกว่าปริญญาตรี	3	2.6
ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน		
พยาบาลวิชาชีพ	41	35.3
เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน	14	12.1
แพทย์	11	9.5
เภสัชกร	11	9.5
พยาบาลเทคนิค	8	6.9
เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข	8	6.9
เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข	8	6.9
นักวิชาการสาธารณสุข	6	5.2
เจ้าพนักงานเภสัชกรรม	4	3.4
ทันตแพทย์	3	2.6
นักวิชาการสุขาภิบาล	1	0.9
ผู้ช่วยทันตแพทย์	1	0.9
นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ	–	–
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน		
1 – 5 ปี	58	50.0
6 – 10 ปี	35	30.2
11 – 15 ปี	19	16.4
16 – 20 ปี	3	2.6
21 – 25 ปี	1	0.9

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N = 116)	ร้อยละ
อายุราชการ		
1 - 5 ปี	41	35.3
6 - 10 ปี	27	23.3
11 - 15 ปี	22	19.0
16 - 20 ปี	14	12.1
21 - 25 ปี	11	9.5
26 - 30 ปี	1	0.9
หน้าที่หลักที่ได้รับมอบหมาย		
ตรวจรักษาโรค	34	29.3
พยาบาล	33	28.4
จ่ายยา	15	12.9
ส่งเสริมสุขภาพ	13	11.2
บริหารจัดการศูนย์	12	10.3
จัดการข้อมูลข่าวสาร	5	4.3
ป้องกันโรค	4	3.4
ฟื้นฟูสุขภาพ	-	-
เหตุผลในการมาปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน		
ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้มาปฏิบัติงาน	60	51.7
ปฏิบัติงานอยู่ในสถานีนอมนามัยที่จัดตั้งศูนย์	27	23.3
สมัครใจมาทำงานด้วยตัวเอง	24	20.7
อื่นๆ (ระบุ)	5	4.3

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อม

2.1 ปัจจัยด้านบุคลากร

2.1.1 ปัจจัยด้านบุคลากร : ปัจจัยที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานบริการในศูนย์สุขภาพชุมชนซึ่งต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในหลักการและปรัชญาของเวชศาสตร์ครอบครัวซึ่งเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการดูแลในระดับบุคคลและครอบครัวอย่างผสมผสานและต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกกลุ่มอายุ ทุกเพศ ทุกระบบของร่างกายและทุกโรค ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบเลือกตอบ โดยมีคำตอบ 3 แบบคือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ โดยมีประเด็นที่นำมาตั้งคำถามดังนี้

- (1) คำจำกัดความของเวชศาสตร์ครอบครัว
- (2) การเข้าถึงบริการสุขภาพ (access to care)
- (3) การดูแลอย่างต่อเนื่อง (continuity of care)
- (4) การดูแลอย่างองค์รวม (comprehensive care)
- (5) การดูแลแบบประสานเชื่อมต่อ (coordination care)
- (6) การดูแลบริบท (contextual care)
- (7) เครื่องมือในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยและครอบครัว
- (8) การรักษาพยาบาลระดับปฐมภูมิ
- (9) การส่งเสริมสุขภาพ
- (10) การควบคุมโรค

การแปลผลข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องศูนย์สุขภาพชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง หากตอบได้ตรงกับคำตอบที่กำหนดไว้จะได้ 1 คะแนน หากตอบไม่ตรงกับคำตอบที่ถูกต้องหรือตอบว่าไม่แน่ใจจะได้ 0 คะแนน (รายละเอียดคำตอบ แสดงในภาคผนวก) เมื่อนำคะแนนที่ได้มาแจกแจงดังตาราง 3 พบว่ามีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 2 ถึง 9 คะแนน ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 5.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.26

ผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับคะแนน เพื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับความพร้อมในการดำเนินงาน ดังนี้

กลุ่มที่มีความรู้ในระดับต่ำ (คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยลบด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) คือผู้ที่ตอบได้ถูกต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ข้อ มีจำนวนทั้งสิ้น 16 คน (ร้อยละ 13.8)

กลุ่มที่มีความรู้ในระดับปานกลาง (คะแนนอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยบวกลบด้วย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) คือผู้ที่ตอบได้ถูกต้องมากกว่า 4 ข้อ แต่น้อยกว่า 7 ข้อ มีจำนวนทั้งสิ้น 62 คน (ร้อยละ53.4)

กลุ่มที่มีความรู้ในระดับสูง (คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยบวกกับส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน) คือผู้ที่ตอบได้ถูกต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 7 ข้อ มีจำนวนทั้งสิ้น 38 คน (ร้อยละ32.8)

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในส่วนของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์สุขภาพชุมชน ได้ถูกต้อง

ความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูกต้อง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เวชปฏิบัติครอบครัวคือการให้บริการดูแลในระดับบุคคลและครอบครัวอย่าง ผสมผสานและต่อเนื่อง ครอบคลุม ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระบบ และทุกโรค	108	93.1
2. อุปสรรคในการเข้าถึงบริการสุขภาพของคนไทยคือความยากจน	33	28.4
3. ผู้ป่วยทุกรายที่มารับบริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชนต้องได้รับการดูแลอย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต	45	38.8
4. การให้บริการสุขภาพควรมุ่งที่การรักษาโรคมมากกว่าการรักษาคน	105	90.5
5. การดูแลผู้ป่วยในความรับผิดชอบของศูนย์สุขภาพชุมชนจะสิ้นสุดลงเมื่อ ผู้ป่วยได้รับการส่งตัวไปรักษาต่อที่โรงพยาบาล	111	95.7
6. ข้อบ่งชี้ในการเยี่ยมบ้านคือเมื่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสงสัยว่าการเจ็บป่วย อาจเกิดจากสภาพแวดล้อมในบ้านของผู้ป่วย	44	37.9
7. การเก็บข้อมูลของศูนย์สุขภาพชุมชนจัดเก็บในรูปแบบแฟ้มครอบครัว (family folder)	16	13.8
8. การรักษาพยาบาลในศูนย์สุขภาพชุมชนเป็นการให้บริการรักษาในระดับ ปฐมภูมิเท่านั้น	65	56.0
9. การส่งเสริมสุขภาพเป็นการให้บริการสุขภาพเชิงรุก	112	96.6
10. การควบคุม โรคระบาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของศูนย์สุขภาพชุมชน	39	33.6

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์สุขภาพชุมชน จำแนกตามจำนวนข้อที่ตอบถูก

ระดับความรู้	จำนวนข้อที่ตอบถูก	คะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	คะแนนสะสม
ต่ำ	ตอบถูก 1 ข้อ	1	-	-	-
	ตอบถูก 2 ข้อ	2	1	0.9	2
	ตอบถูก 3 ข้อ	3	-	-	-
	ตอบถูก 4 ข้อ	4	15	12.9	60
ปานกลาง	ตอบถูก 5 ข้อ	5	33	28.4	165
	ตอบถูก 6 ข้อ	6	29	25.0	174
สูง	ตอบถูก 7 ข้อ	7	29	25.0	203
	ตอบถูก 8 ข้อ	8	7	6.0	56
	ตอบถูก 9 ข้อ	9	2	1.8	18
	ตอบถูก 10 ข้อ	10	-	-	-
	รวม		116	รวม	678

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต = 5.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 1.26

2.1.2 ปัจจัยด้านบุคลากร : ปัจจัยที่เกี่ยวกับการจูงใจในการทำงาน

ข้อมูลด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานในศูนย์สุขภาพชุมชนพบว่าในเรื่องของนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคของรัฐบาล กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 42.2 เห็นด้วยระดับปานกลางว่าเป็นนโยบายที่ดีและมีประโยชน์ และร้อยละ 39.7 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ว่านโยบายนี้ทำให้โอกาสในการศึกษาต่อของบุคลากรเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

ในประเด็นเกี่ยวกับเงินเดือนและค่าตอบแทนพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.1 และ 33.6 เห็นด้วยในระดับปานกลางว่าเงินเดือนและค่าตอบแทนในปัจจุบันเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติและได้รับค่าตอบแทนครบถ้วน ตามลำดับ

ปัจจัยด้านการจูงใจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคง พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.9 และ 41.4 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลางว่าศูนย์สุขภาพชุมชนที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินและงานที่ทำไม่มีความมั่นคงตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจ้างใจ

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจ้างใจ	จำนวน (ร้อยละ)				
	เห็น ด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปานกลาง	เห็น ด้วย เล็กน้อย	ไม่ เห็นด้วย
11. นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ดีและมีประโยชน์	7 (6.0)	22 (19.0)	49 (42.2)	25 (21.6)	13 (11.2)
12. โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคทำให้โอกาสในการศึกษาต่อของบุคลากรเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น	29 (25.0)	46 (39.7)	22 (19.0)	8 (6.9)	11 (9.5)
13. เงินเดือนและค่าตอบแทนในปัจจุบันเหมาะสมกับงานที่ท่านกำลังปฏิบัติในศูนย์สุขภาพชุมชน	3 (2.6)	20 (17.2)	43 (37.1)	21 (18.1)	29 (25.0)
14. ท่านได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานครบถ้วนตามอัตราที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้	8 (6.9)	35 (30.2)	39 (33.6)	16 (13.8)	18 (15.5)
15. ศูนย์สุขภาพชุมชนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน	5 (4.3)	31 (26.7)	37 (31.9)	22 (19.0)	21 (18.1)
16. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่านมีความสามัคคีและช่วยเหลือกันในการทำงาน	8 (6.9)	46 (39.7)	44 (37.9)	15 (12.9)	3 (2.6)
17. งานที่ท่านทำในปัจจุบันไม่มีความมั่นคง	4 (3.4)	11 (9.5)	48 (41.4)	27 (23.3)	26 (22.4)
18. ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมากขึ้นหากทำงานในศูนย์สุขภาพชุมชนต่อไป	-	12 (10.3)	49 (42.2)	30 (25.9)	25 (21.6)

2.1.3 ปัจจัยด้านบุคลากร : ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำงาน

ข้อมูลด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง ในทุกประเด็น

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำงาน

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	จำนวน (ร้อยละ)				
	เห็น ด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปานกลาง	เห็น ด้วย เล็กน้อย	ไม่ เห็นด้วย
19. หากเจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชนทำงานมากขึ้น จะได้รับค่าตอบแทนมากขึ้น	18 (15.5)	27 (23.3)	30 (25.9)	23 (19.8)	18 (15.5)
20. วิธีการทำงานในปัจจุบันถูกกำหนดโดยผู้บริหาร ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานโดยไม่เต็มใจ	17 (14.7)	24 (20.7)	44 (37.9)	21 (18.1)	10 (8.6)
21. เจ้าหน้าที่ไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อ ปรับปรุงพัฒนางาน	8 (6.9)	23 (19.8)	36 (31.0)	25 (21.6)	24 (20.7)
22. การประเมินผลงาน ได้กำหนดกรอบตัวชี้วัด โดยให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วม	14 (12.1)	31 (26.7)	45 (38.8)	16 (13.8)	10 (8.6)
23. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน	5 (4.3)	25 (21.6)	50 (43.1)	29 (25.0)	7 (6.0)
24. ท่านยินดีที่จะปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนต่อไป	11 (9.5)	28 (24.1)	53 (45.7)	20 (17.2)	4 (3.4)

2.2 ปัจจัยด้านองค์การ

2.2.1 ปัจจัยด้านองค์การ : ปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ข้อมูลด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ ซึ่งผู้นำในที่นี้หมายถึงผู้บังคับบัญชาในระดับอำเภอ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนหรือสาธารณสุขอำเภอ ที่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ โดยยกเว้นข้อที่ 26 ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสำเร็จหรือความเชื่อศรัทธาในตัวผู้นำที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.7 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก รายละเอียดแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ	จำนวน (ร้อยละ)				
	เห็น ด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปานกลาง	เห็น ด้วย เล็กน้อย	ไม่ เห็นด้วย
25. ท่านไว้วางใจในการตัดสินใจของผู้นำเสมอ	-	30	62	17	7
	-	(25.9)	(53.4)	(14.7)	(6.0)
26. ท่านมีความเชื่อศรัทธาในตัวผู้นำ	3	46	44	13	10
	(2.6)	(39.7)	(37.9)	(11.2)	(8.6)
27. คนส่วนใหญ่ในหน่วยงานเห็นด้วยกับการกระทำของผู้นำ	1	29	61	18	7
	(0.9)	(25.0)	(52.6)	(15.5)	(6.0)
28. ท่านรู้สึกชื่นชมในการปฏิบัติตัวของผู้นำ	3	29	61	16	7
	(2.6)	(25.0)	(52.6)	(13.8)	(6.0)
29. คนส่วนใหญ่ในหน่วยงานไม่เชื่อฟังคำสั่งของผู้นำ	2	9	40	36	29
	(1.7)	(7.8)	(34.5)	(31.0)	(25.0)
30. ผู้นำของท่านเป็นแบบอย่างให้ท่านทำตาม	-	20	60	24	12
	-	(17.2)	(51.7)	(20.7)	(10.3)
31. ผู้นำของท่านสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน	2	17	56	23	18
	(1.7)	(14.7)	(48.3)	(19.8)	(15.5)
32. ผู้นำของท่านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์	8	37	46	15	10
	(6.9)	(31.9)	(39.7)	(12.9)	(8.6)
33. ผู้นำของท่านสามารถทำให้ท่านเกิดความรักและภักดีต่อองค์การ	1	27	54	22	12
	(0.9)	(23.3)	(46.6)	(19.0)	(10.3)

2.2.2 ปัจจัยด้านองค์การ : ปัจจัยที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารในองค์การ

ข้อมูลด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารในองค์การ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลางเกือบทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารในองค์การ ยกเว้นข้อที่ 37 ซึ่งเกี่ยวกับการเข้าถึงผู้บังคับบัญชาเพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารและติดต่อสื่อสาร พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.6 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากในประเด็นการเข้าพบและขอคำแนะนำจากผู้บังคับบัญชาได้เมื่อต้องการ รายละเอียดแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร	จำนวน (ร้อยละ)				
	เห็น ด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปานกลาง	เห็น ด้วย เล็กน้อย	ไม่ เห็นด้วย
34. ผู้นำของท่านประชุมทำความเข้าใจและรับฟังข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่	1 (0.9)	36 (31.0)	45 (38.8)	25 (21.6)	9 (7.8)
35. คำพูดและการกระทำของผู้นำของท่านมักไม่สอดคล้องกันเสมอ	7 (6.0)	16 (13.8)	44 (37.9)	30 (25.9)	19 (16.4)
36. ผู้นำสั่งการโดยไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน	7 (6.0)	18 (15.5)	40 (34.5)	26 (22.4)	25 (21.6)
37. ท่านสามารถเข้าพบและขอคำแนะนำจากผู้นำของท่านได้เมื่อท่านต้องการ	11 (9.5)	39 (33.6)	37 (31.9)	25 (21.6)	4 (3.4)
38. ผู้นำของท่านสามารถอธิบายเรื่องยากๆ ให้ท่านเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้	3 (2.6)	29 (25.0)	55 (47.4)	22 (19.0)	7 (6.0)
39. ท่านรู้สึกไม่พอใจหากถูกร้องเรียนเรื่องการให้บริการ	7 (6.0)	11 (9.5)	37 (31.9)	36 (31.0)	25 (21.6)

2.2.3 ปัจจัยด้านองค์การ : ปัจจัยที่เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนทรัพยากร

ข้อมูลด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนทรัพยากร กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 37.1 และ 42.2 มีความคิดเห็นในระดับไม่เห็นด้วย ในประเด็นที่เกี่ยวกับงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ว่าเพียงพอต่อการให้บริการประชาชนในพื้นที่ และในประเด็นของจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานว่ามีเพียงพอแล้ว ตามลำดับ ส่วนประเด็นเรื่องความรู้ด้านวิชาการและการได้รับสนับสนุนด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 34.5 และ 38.8 มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลางในประเด็นของระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในศูนย์สุขภาพชุมชนและระบบบริหารจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชนว่ายังไม่สามารถใช้ได้ หรือยังไม่ดีพอ รายละเอียดแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนทรัพยากร

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุน	จำนวน (ร้อยละ)				
	เห็น ด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปานกลาง	เห็น ด้วย เล็กน้อย	ไม่ เห็นด้วย
40. งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนในพื้นที่ของท่าน	2 (1.7)	5 (4.3)	33 (28.4)	33 (28.4)	43 (37.1)
41. ท่านได้รับความรู้ด้านวิชาการที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการดูแลสุขภาพระดับปฐมภูมิ	2 (1.7)	15 (12.9)	62 (53.4)	26 (22.4)	11 (9.5)
42. บุคลากรในศูนย์สุขภาพชุมชนของท่านมีจำนวนเพียงพอแล้ว	4 (3.4)	13 (11.2)	27 (23.3)	23 (19.8)	49 (42.2)
43. ระบบคอมพิวเตอร์ของศูนย์สุขภาพชุมชนยังไม่สามารถใช้ในการให้บริการสุขภาพในชุมชน	19 (16.4)	29 (25.0)	40 (34.5)	17 (14.7)	11 (9.5)
44. ศูนย์สุขภาพชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนครุภัณฑ์และวัสดุเพียงพอต่อการให้บริการ	2 (1.7)	17 (14.7)	41 (35.3)	27 (23.3)	29 (25.0)
45. ระบบการจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชนยังไม่ดีพอ	20 (17.2)	35 (30.2)	45 (38.8)	13 (11.2)	3 (2.6)

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาได้แบ่งคำถามเกี่ยวกับความพร้อมออกเป็น 4 ด้าน รวม 18 ข้อ ดังนี้ คำถามเกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากรจำนวน 5 ข้อ ความพร้อมด้านการบริหารจัดการจำนวน 5 ข้อ ความพร้อมด้านอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ จำนวน 5 ข้อ และความพร้อมด้านการเงิน จำนวน 3 ข้อ

3.1 ความพร้อมด้านบุคลากร

ความพร้อมด้านบุคลากรในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.2 ถึงร้อยละ 82.8 เห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชนมีความพร้อมด้านบุคลากร โดยความพร้อมด้านบุคลากรที่เป็นพยาบาลวิชาชีพ มีความพร้อมสูงที่สุดคือร้อยละ 82.8 รองลงมาคือความพร้อมด้านบุคลากรในสายงานเภสัชกร ทันตแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ร้อยละ 81.9 , 71.6 และ 71.6 ตามลำดับ) และความพร้อมด้านบุคลากรในสายงานแพทย์ มีความพร้อมต่ำที่สุดคือร้อยละ 55.2

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความพร้อมด้านบุคลากร

ความพร้อมด้านบุคลากร	พร้อม		ไม่พร้อม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ศูนย์สุขภาพชุมชนของท่านมีแพทย์ร่วมให้บริการและสามารถติดต่อให้คำปรึกษาต่อเนื่องในอัตราส่วนอย่างน้อย 1 คนต่อประชากร 10,000 คน	64	55.2	52	44.8
2. มีทันตแพทย์หรือทันตภิบาลร่วมให้บริการและสามารถติดต่อให้คำปรึกษา ต่อเนื่อง ในอัตราส่วนอย่างน้อย 1 คนต่อประชากร 20,000 คน	83	71.6	33	28.4
3. มีเภสัชกรดูแลระบบการบริหารเวชภัณฑ์และจ่ายยาตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขและร่วมให้บริการอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง	95	81.9	21	18.1
4. มีพยาบาลวิชาชีพ ในอัตราส่วนอย่างน้อย 1 คนต่อประชากร 5,000 คน	96	82.8	20	17.2
5. มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขรวมทั้งหมตทุกวิชาชีพ ในอัตราส่วนอย่างน้อยเจ้าหน้าที่ 1 คนต่อประชากร 1,250 คน (8 คนต่อประชากร 10,000 คน)	83	71.6	33	28.4

3.2 ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ

ความพร้อมด้านการบริหารจัดการศูนย์สุขภาพชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.0 ถึงร้อยละ 90.5 เห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชนมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการ โดยระบบการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างศูนย์สุขภาพชุมชนกับโรงพยาบาลชุมชนมีความพร้อมสูงสุด และความพร้อมของระบบกำกับมาตรฐานบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนมีความพร้อมต่ำสุด

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความพร้อมด้านการบริหารจัดการ

ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ	พร้อม		ไม่พร้อม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ศูนย์สุขภาพชุมชนของท่านให้บริการประชาชนในพื้นที่ รับผิดชอบไม่เกิน 10,000 คน	90	77.6	26	22.4
7. มีระบบบริหารเวชภัณฑ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวง สาธารณสุข	91	78.4	25	21.6
8. มีแนวทางการดูแลสุขภาพของประชาชนสำหรับปัญหาสุขภาพ ที่พบบ่อย	78	67.2	38	32.8
9. มีระบบการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างศูนย์สุขภาพชุมชนกับโรงพยาบาล	105	90.5	11	9.5
10. มีการพัฒนาความรู้ทักษะและความสามารถของบุคลากร ให้มี ขีดความสามารถตามเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข	65	56.0	51	44.0

3.3 ความพร้อมด้านอุปกรณ์ อาคาร สถานที่

ความพร้อมด้านอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชนมีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ที่กำหนดว่าอาคารที่ตั้งของศูนย์ฯ ต้องมีความแข็งแรงทนทาน จำนวน 104 คน (ร้อยละ 89.7) และมีความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์จำนวน 61 คน (ร้อยละ 52.6) ส่วนความพร้อมด้านยานพาหนะของศูนย์สุขภาพชุมชนที่ใช้ในการส่งต่อผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ายังไม่มีความพร้อมในเรื่องนี้มีจำนวน 69 คน (ร้อยละ 59.5) รายละเอียดแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความพร้อมด้านอุปกรณ์ อาคารสถานที่

ความพร้อมด้านอุปกรณ์ อาคาร สถานที่	พร้อม		ไม่พร้อม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11. ประชาชนสามารถเดินทางมาศูนย์สุขภาพชุมชนได้ภายใน 30 นาที โดยทางรถยนต์	100	86.2	16	13.8
12. อาคารที่ตั้งของศูนย์สุขภาพชุมชนมีความแข็งแรง ทนทานและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	104	89.7	12	10.3
13. มีอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์เพื่อใช้ในการรักษาพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข	61	52.6	55	47.4
14. ศูนย์สุขภาพชุมชนมีอุปกรณ์เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกับโรงพยาบาล (อุปกรณ์ดังกล่าว ได้แก่ โทรศัพท์หรือวิทยุสื่อสาร)	99	85.3	17	14.7
15. ศูนย์สุขภาพชุมชนมียานพาหนะเพื่อใช้ในการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาล	47	40.5	69	59.5

3.4 ความพร้อมด้านการเงิน

ความพร้อมด้านการเงิน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชนยังไม่มีความพร้อมด้านการเงิน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของงบประมาณ เงินบริจาค หรือการสนับสนุนจากเทศบาล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบล รายละเอียดแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความพร้อมด้านการเงิน

ความพร้อมด้านการเงิน	พร้อม		ไม่พร้อม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
16. ศูนย์สุขภาพชุมชนได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการจัดซื้อเวชภัณฑ์เพื่อให้บริการประชาชนและจ่ายค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่	54	46.6	62	53.4
17. การสนับสนุนครุภัณฑ์/เงินบริจาคจากประชาชน	30	25.9	86	74.1
18. การสนับสนุนครุภัณฑ์/งบประมาณจาก เทศบาล / อบต.	36	31.0	80	69.0

เมื่อนำแบบสอบถามทั้งหมดมาแจกแจงความถี่ในเรื่องความพร้อมดังตาราง 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่ามีความพร้อมในด้านต่างๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในระดับที่แตกต่างกัน โดยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 2 ถึง 18 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 11.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.48

เพื่อให้สามารถนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมและความพร้อมในการดำเนินงาน ผู้ศึกษาจึงแบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมออกเป็น 2 ระดับ คือ มีความพร้อม และ ไม่มีความพร้อม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

กลุ่มที่มีความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชนมีความพร้อมในด้านต่างๆ สูงกว่าค่าเฉลี่ย (11.91) คือตั้งแต่ 12 ข้อถึง 18 ข้อ

กลุ่มที่ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชน มีความพร้อมในด้านต่างๆ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (11.91) คือน้อยกว่า 12 ข้อ

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อม

ระดับ ความพร้อม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพร้อม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีความพร้อม	พร้อม 1 ข้อ	-	-
	พร้อม 2 ข้อ	1	0.9
	พร้อม 3 ข้อ	1	0.9
	พร้อม 4 ข้อ	1	0.9
	พร้อม 5 ข้อ	2	1.7
	พร้อม 6 ข้อ	2	1.7
	พร้อม 7 ข้อ	6	5.2
	พร้อม 8 ข้อ	8	6.9
	พร้อม 9 ข้อ	3	2.6
	พร้อม 10 ข้อ	12	10.3
	พร้อม 11 ข้อ	16	13.8
รวม(กลุ่มที่ไม่มีความพร้อม)		52	44.9

ตาราง 13 (ต่อ)

ระดับ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	จำนวน	ร้อยละ
ความพร้อม	ความพร้อม	(คน)	
มีความพร้อม	พร้อม 12 ข้อ	16	13.8
	พร้อม 13 ข้อ	10	8.6
	พร้อม 14 ข้อ	7	6.0
	พร้อม 15 ข้อ	10	8.6
	พร้อม 16 ข้อ	11	9.5
	พร้อม 17 ข้อ	5	4.3
	พร้อม 18 ข้อ	5	4.3
	รวม(กลุ่มที่มีความพร้อม)	64	55.1
	รวมทั้งหมด	116	100

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต = 11.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 3.48

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมและความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดลำปาง

การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมและความพร้อมในการดำเนินงาน เนื่องจากข้อมูลที่น่ามาศึกษาเป็นข้อมูลแบบนามบัญญัติ (nominal scale) ผู้ศึกษาจึงใช้การทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์ โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 116 คนซึ่งเมื่อนำมาแจกแจงในรูปแบบตาราง 2 X 5 แล้วทำให้ข้อมูลในบางช่องตาราง (cell) ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในช่องความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเป็นศูนย์ ผู้ศึกษาจึงได้รวมข้อมูลในส่วนของความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากและระดับมากที่สุดเข้าด้วยกันเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยจัดเป็นความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมาก และจะใช้ Fisher's exact test เพื่อทดสอบความสัมพันธ์แทนการทดสอบไคสแควร์ ในกรณีที่จำนวนช่องตารางมีข้อมูลน้อยกว่า 5 มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนช่องตารางทั้งหมด

ในการทดสอบความสัมพันธ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 ($\alpha = 0.05$) และนำเสนอในรูปแบบของค่าความน่าจะเป็น (p-value) โดยการศึกษานี้จะยอมรับว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมมีความสัมพันธ์กับความพร้อมเมื่อ p-value น้อยกว่า 0.05

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจกับความพร้อม

จากข้อมูลปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องศูนย์สุขภาพชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเมื่อปรับเป็นคะแนนแล้ว ได้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 5.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.26 ผู้ศึกษาจึงได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 3 กลุ่มตามระดับคะแนนเพื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับความพร้อมในการดำเนินงาน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ในระดับต่ำ (คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยลบด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) คือผู้ที่ตอบได้ถูกต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ข้อ มีจำนวน 16 คน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ในระดับปานกลาง (คะแนนอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยบวกลบด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) คือผู้ที่ตอบได้ถูกต้องมากกว่า 4 ข้อ แต่น้อยกว่า 7 ข้อ มีจำนวน 62 คน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ในระดับสูง (คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยบวกกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) คือผู้ที่ตอบได้ถูกต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 7 ข้อ มีจำนวน 38 คน

ในส่วนของระดับความพร้อม ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมออกเป็น 2 ระดับ คือ มีความพร้อม และ ไม่มีความพร้อม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

กลุ่มที่มีความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชนมีความพร้อมในด้านต่างๆ สูงกว่าค่าเฉลี่ย (11.91) คือตั้งแต่ 12 ถึง 18 ข้อ

กลุ่มที่ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าศูนย์สุขภาพชุมชน มีความพร้อมในด้านต่างๆ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย คือน้อยกว่า 12 ข้อ

เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามระดับความรู้ความเข้าใจและระดับความพร้อม แล้วนำไปทดสอบหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจกับความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน (ค่าสถิติจากการทดสอบไคสแควร์ = 1.606 , df = 2 , p-value = 0.448) รายละเอียดแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจและระดับความพร้อม

ระดับความรู้ความเข้าใจ	ระดับความพร้อม	
	พร้อม (คน)	ไม่พร้อม (คน)
ต่ำ	11	5
ปานกลาง	34	28
สูง	19	19

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจงใจกับความพร้อม

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการจงใจและความพร้อมโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการจงใจและความพร้อมในประเด็นเกี่ยวกับเงินเดือนและค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติและได้รับค่าตอบแทนครบถ้วนตามที่กำหนด ($P=0.002$ และ 0.025 ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นว่าเงินเดือนและค่าตอบแทนเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติจะมีความพร้อมมากกว่า และกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นว่าได้รับค่าตอบแทนครบถ้วนจะมีความพร้อมมากกว่า รายละเอียดแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพร้อมและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจงใจ

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจงใจ	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง				p-value
	พร้อม (ไม่พร้อม)				
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยเล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย	
1. นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคเป็นนโยบายที่ดีและมีประโยชน์	18 (11)	22 (27)	17 (8)	7 (6)	.229*
2. โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคทำให้โอกาสในการศึกษาต่อของบุคลากรเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น	40 (35)	10 (12)	6 (2)	8 (3)	.341**
3. เงินเดือนและค่าตอบแทนในปัจจุบันเหมาะสมกับงานที่ท่านกำลังปฏิบัติในศูนย์สุขภาพชุมชน	13 (10)	24 (19)	18 (3)	9 (20)	.002*
4. ท่านได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานครบถ้วนตามอัตราที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้	26 (17)	24 (15)	10 (6)	4 (14)	.025*
5. ศูนย์สุขภาพชุมชนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน	20 (16)	22 (15)	13 (9)	9 (12)	.637*
6. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่านมีความสามัคคีและช่วยเหลือกันในการทำงาน	32 (22)	23 (21)	7 (8)	2 (1)	.783**
7. งานที่ท่านในปัจจุบันไม่มีความมั่นคง	6 (9)	23 (25)	18 (9)	17 (9)	.175*
8. ท่านมีโอกาสดำรงตำแหน่งในการทำงานมากขึ้นหากทำงานในศูนย์สุขภาพชุมชนต่อไป	6 (6)	27 (22)	16 (14)	15 (10)	.939*

หมายเหตุ * = χ^2 test , ** = Fisher's exact test

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมกับความพร้อม

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้การทดสอบ ไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมกับความพร้อมในประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงพัฒนางาน ($P=0.048$) กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นว่าตนเองมีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงพัฒนางานจะมีความพร้อมในการดำเนินงานมากกว่า รายละเอียดแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความพร้อมและความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง				p-value
	พร้อม (ไม่พร้อม)				
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยเล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย	
1. หากเจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชนทำงานมากขึ้น จะได้รับค่าตอบแทนมากขึ้น	26 (19)	16 (14)	12 (11)	10 (8)	.969*
2. วิธีการทำงานในปัจจุบันถูกกำหนดโดยผู้บริหาร ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานโดยไม่เต็มใจ	18 (23)	26 (18)	13 (8)	7 (3)	.302*
3. เจ้าหน้าที่ไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงพัฒนางาน	17 (14)	14 (22)	15 (10)	18 (6)	.048*
4. การประเมินผลงานได้กำหนดกรอบตัวชี้วัด โดยให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วม	28 (17)	26 (19)	6 (10)	4 (6)	.264*
5. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน	21 (9)	28 (22)	12 (17)	3 (4)	.145**
6. ท่านยินดีที่จะปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนต่อไป	21 (18)	31 (22)	10 (10)	2 (2)	.894**

หมายเหตุ * = χ^2 test , ** = Fisher's exact test

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำกับความพร้อม

ในการศึกษาครั้งนี้ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับความพร้อมในการดำเนินงาน รายละเอียดแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพร้อมและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง				p-value
	พร้อม (ไม่พร้อม)				
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย	
1. ท่านไว้วางใจในการตัดสินใจของผู้นำเสมอ	22 (8)	31 (31)	9 (8)	2 (5)	.082*
2. ท่านมีความเชื่อถือศรัทธาในตัวผู้นำ	28 (21)	23 (21)	10 (3)	3 (7)	.167**
3. คนส่วนใหญ่ในหน่วยงานเห็นด้วยกับการกระทำของผู้นำ	21 (9)	31 (30)	10 (8)	2 (5)	.162*
4. ท่านรู้สึกชื่นชมในการปฏิบัติตัวของผู้นำ	16 (16)	35 (26)	11 (5)	2 (5)	.300*
5. คนส่วนใหญ่ในหน่วยงานไม่เชื่อฟังคำสั่งของผู้นำ	3 (8)	24 (16)	17 (19)	20 (9)	.072*
6. ผู้นำของท่านเป็นแบบอย่างให้ท่านทำตาม	11 (9)	35 (25)	11 (13)	7 (5)	.768*
7. ผู้นำของท่านสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน	10 (9)	33 (23)	14 (9)	7 (11)	.457*
8. ผู้นำของท่านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์	28 (17)	26 (20)	6 (9)	4 (6)	.353*
9. ผู้นำของท่านสามารถทำให้ท่านเกิดความรักและภักดีต่อองค์กร	16 (12)	31 (23)	14 (8)	3 (9)	.157*

หมายเหตุ * = χ^2 test, ** = Fisher's exact test

4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารกับความพร้อม

การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารกับความพร้อมในการดำเนินงาน ... ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมกับความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร รายละเอียดแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพร้อมและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง				p-value
	พร้อม (ไม่พร้อม)				
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยเล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย	
1. ผู้นำของท่านประชุมทำความเข้าใจและรับฟังข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่	22 (15)	27 (18)	11 (14)	4 (5)	.497*
2. คำพูดและการกระทำของผู้นำของท่านมักไม่สอดคล้องกันเสมอ	14 (9)	27 (17)	13 (17)	10 (9)	.435*
3. ผู้นำสั่งการโดยไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน	13 (12)	25 (15)	13 (13)	13 (12)	.717*
4. ท่านสามารถเข้าพบและขอคำแนะนำจากผู้นำของท่านได้เมื่อท่านต้องการ	26 (24)	26 (11)	11 (14)	1 (3)	.088**
5. ผู้นำของท่านสามารถอธิบายเรื่องยากๆ ให้ท่านเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้	14 (18)	35 (20)	12 (10)	3 (4)	.289**
6. ท่านรู้สึกไม่พอใจหากถูกร้องเรียนเรื่อง การให้บริการ	11 (7)	23 (14)	19 (17)	11 (14)	.506*

หมายเหตุ * = χ^2 test, ** = Fisher's exact test

4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนกับความพร้อม

ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้การทดสอบไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนกับความพร้อมในประเด็นเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรในศูนย์สุขภาพชุมชน ($P=0.001$) กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติสุขภาพชุมชนมีบุคลากรเพียงพอจะมีความพร้อมในการดำเนินงานมากกว่ากลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติสุขภาพชุมชนมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ และในประเด็นเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนครุภัณฑ์และวัสดุเพียงพอต่อการให้บริการ ($P=0.007$) กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติสุขภาพชุมชนได้รับการสนับสนุนครุภัณฑ์และวัสดุเพียงพอจะมีความพร้อมในการดำเนินงานมากกว่า ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการ เมื่อนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้การทดสอบเอกซงของฟิชเชอร์แล้วพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนกับความพร้อมในประเด็นเกี่ยวกับระบบการจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชน ($P=0.006$) กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติสุขภาพชุมชนมีระบบการจัดการที่ดีจะมีความพร้อมในการดำเนินงานมากกว่า รายละเอียดแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความพร้อมและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการได้รับสนับสนุนทรัพยากร

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง				p-value
	พร้อม (ไม่พร้อม)				
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยเล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย	
1. งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนในพื้นที่ของท่าน	5 (2)	17 (16)	23 (10)	19 (24)	.120*
2. ท่านได้รับความรู้ด้านวิชาการที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการดูแลสุขภาพระดับปฐมภูมิ	13 (4)	34 (28)	13 (13)	4 (7)	.170**
3. บุคลากรในศูนย์สุขภาพชุมชนของท่านมีจำนวนเพียงพอแล้ว	11 (6)	21 (6)	15 (8)	17 (32)	.001*

ตาราง 19 (ต่อ)

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง				p-value
	พร้อม (ไม่พร้อม)				
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย เล็กน้อย	ไม่เห็นด้วย	
4. ระบบคอมพิวเตอร์ของศูนย์สุขภาพชุมชนยังไม่สามารถใช้ในการให้บริการสุขภาพในชุมชน	21 (27)	24 (16)	12 (5)	7 (4)	.182*
5. ศูนย์สุขภาพชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนครุภัณฑ์และวัสดุเพียงพอต่อการให้บริการ	12 (7)	30 (11)	12 (15)	10 (19)	.007*
6. ระบบการจัดการของศูนย์สุขภาพชุมชน ยังไม่ดีพอ	22 (33)	33 (12)	7 (6)	2 (1)	.006**

หมายเหตุ * = χ^2 test , ** = Fisher's exact test

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเรื่องการประเมินความพร้อมในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างบางคนได้ให้ข้อมูลในข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์สุขภาพชุมชน ดังนี้

5.1 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา

(1) ปัญหาด้านบุคลากร

“ บุคลากรมีไม่พอเพียงกับการให้บริการในระดับศูนย์สุขภาพชุมชนทำให้ระบบบริการล่าช้า ”

“ แพทย์ไม่พอเพียงทำให้ผู้ป่วยที่รอตรวจและคาดหวังที่จะมาพบแพทย์ไม่พอใจในการให้บริการ ”

“ การทำงานไม่เป็นทีม เจ้าหน้าที่พยาบาลที่ประจำศูนย์สุขภาพชุมชนยังไม่ได้รับทราบแนวคิดที่ชัดเจน เป้าหมายของการทำงานยังไม่เป็นแนวทางเดียวกัน และยังมีช่องว่างระหว่างการทำงานของพยาบาลประจำศูนย์สุขภาพชุมชนกับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ”

“ จำนวนแพทย์ไม่เพียงพอ ถ้าผู้อำนวยการโรงพยาบาลไม่สามารถออกตรวจ โอพีดีได้ จะต้องดึงแพทย์จาก ศูนย์สุขภาพชุมชน ไปช่วยตรวจ ทำให้ผู้ป่วยที่นัดมาพบแพทย์ที่ ศูนย์สุขภาพชุมชนต้องรอเค่อ ”

“ โรงพยาบาลมีแพทย์ 3 คน ในบางครั้งที่ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลมีประชุม ถ้าแพทย์ไปออกศูนย์สุขภาพชุมชน 1 คน จะมีแพทย์ตรวจที่โอพีดีคนเดียว ถ้ามีผู้ป่วยที่อาการรุนแรง ถูกเงินที่ห้องฉุกเฉินหรือห้องคลอด จะไม่มีการตรวจที่โอพีดี ทำให้คนไข้หงุดหงิดและไม่พอใจ เมื่อมีปัญหาบ่อยครั้งแพทย์ก็ไม่ไปออกศูนย์สุขภาพชุมชนหรือไปขาดๆ หายๆ ทำให้คนไข้ไม่เชื่อถือ ”

(2) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

“ แนวทางปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เจ้าหน้าที่ยังขาดแนวคิดและความเข้าใจในศูนย์สุขภาพชุมชน ”

“ สับสนในนโยบายการปฏิบัติงานของศูนย์สุขภาพชุมชนและรู้สึกไม่มั่นคงในการทำงาน ”

“ ผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการยังมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องด้านสุขภาพและมาด้วยอาการที่ไม่จำเป็นต้องพบแพทย์ ”

“ แนวทางการปฏิบัติของผู้บริหารยังไม่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณและกรอบอัตรากำลัง ”

(3) ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่

“ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการให้บริการของการแพทย์ จำเป็นต้องได้รับการจัดสรรเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ป่วยมารับบริการเพิ่มขึ้น ”

“ การสนับสนุนครุภัณฑ์ และการปรับปรุงสถานที่ให้เหมาะสมกับการให้บริการ ยังไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ผู้บริหารเท่าที่ควร ”

“ สถานที่ และอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุง เช่น สถานที่ต้องต่อเติมเพราะแปลนของสถานีนามัยเดิมสูงมาก ผู้ป่วยบางรายไม่สามารถขึ้นไปถึงชั้นที่ 2 ได้ ต้องต่อเติมด้านล่าง ”

“ การให้ข้อมูลข่าวสารหรือนโยบายในการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานยังน้อยเกินไป ”

(4) ปัญหาด้านการเงินและงบประมาณ

“ การพัฒนาด้านสารสนเทศยังมีปัญหาด้านงบประมาณและกรอบครุภัณฑ์ของทางราชการ ”

“ ระบบการจ่ายงบประมาณให้กับศูนย์สุขภาพชุมชนจากหน่วยคู่สัญญาบริการปฐมภูมิไม่พอเพียงกับการทำงานในด้านต่างๆ ระบบการบริหารจัดการยังอยู่ที่โรงพยาบาลชุมชน ”

5.2 แนวทางแก้ไขที่กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะ

“ ร่วมประชุมหารือแนวทางปฏิบัติในภาพรวมของทั้งอำเภอ ในผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางร่วมกัน ”

“ ผู้บริหารหน่วยคู่สัญญาของบริการระดับปฐมภูมิควรเข้าใจว่าศูนย์สุขภาพชุมชนสามารถทำให้เกิดสุขภาวะที่ดีแก่ประชาชน โดยการปฏิบัติงานเชิงรุก ควรคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานสนับสนุนกิจกรรมใหม่ ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ และสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันในหน่วยงานเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ”

“ ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน ให้เป็นรูปแบบที่ชัดเจน ”

“ เพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน (ควรมีแผนพัฒนาบุคลากรในระดับนโยบาย) ในด้านประชาชน ต้องเน้นและปลูกฝังให้ประชาชนสร้างสุขภาพ และตระหนักถึงการพึ่งตนเองมากกว่ามารอซ่อมสุขภาพ ”

“ ด้านยาและ เวชภัณฑ์ ทั้งที่ศูนย์สุขภาพชุมชนหลักและรอง ควรเป็นยาในบัญชียาเดียวกัน ไม่ต้องแยกว่าศูนย์สุขภาพชุมชน ใช้ยาในบัญชียา แต่สถานีนอนามัยใช้อีกบัญชียาหนึ่ง ”

“ กำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน และสามารถตัดสินใจก่อนนี้ผู้กผันได้เองและอนุมัติการใช้จ่ายได้ เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์ และควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ ”

“ บุคลากรต้องมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแนวทางการทำงานร่วมกัน ”

“ อบรมพยาบาลวิชาชีพที่ตรวจแทนแพทย์ให้เป็นพยาบาลเวชปฏิบัติ ”

“ ควรมีงบประมาณในการต่อเติมสถานีนอนามัยให้เหมาะสม ควรมีแบบแปลนมาตรฐานในการดัดแปลงสถานีนอนามัยไปเป็นศูนย์สุขภาพชุมชน ”

“ เพิ่มศักยภาพในการรักษาพยาบาล มีคุณภาพ มาตรฐาน ผู้ใช้บริการพึงพอใจ ”

5.3 ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

“ ควรจัดให้มีการอบรม ประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง ศูนย์สุขภาพชุมชน ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นระยะๆ ”

“ ควรมีการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ที่จะลงสู่ภาคปฏิบัติในศูนย์สุขภาพชุมชน ก่อนที่จะเปิดให้บริการ และเน้นให้บริการเชิงรุกมากกว่านี้ (เน้นในเรื่องของการเพิ่มทักษะและให้แนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องแก่ผู้ปฏิบัติ) ”

“ พยาบาลที่จะปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน ต้องได้รับการอบรมแนวทางการปฏิบัติงานด้านเวชศาสตร์ครอบครัวทุกคน ”

“ สถานีนอมนามัยที่เป็นเครือข่ายสาขาของศูนย์สุขภาพชุมชน ควรจะได้รับการสนับสนุนด้านครุภัณฑ์ และยาให้พอเพียงกับความจำเป็นในการให้บริการ และควรให้พยาบาลที่ประจำศูนย์ฯ ออกมาช่วยในบางวัน ”

“ ควรเน้นบริการเชิงรุกหรืองานสร้างเสริมสุขภาพมากกว่าการตั้งรับที่ศูนย์สุขภาพชุมชน และควรมีการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสาธารณสุขอย่างจริงจังและทำงานเป็นทีม เน้นความสามัคคีมากขึ้น ”

“ ควรมีเกณฑ์ที่สามารถชี้วัดคุณภาพการดำเนินงานในศูนย์สุขภาพชุมชน และมี การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในศูนย์สุขภาพชุมชน ”

“ ควรมีการเพิ่มค่าตอบแทนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจให้เจ้าหน้าที่อยากมาทำงานในศูนย์สุขภาพชุมชน ”

“ บุคลากรบางกลุ่มยังไม่พร้อม เช่น แพทย์ไม่เพียงพอ ควรพัฒนาพยาบาลวิชาชีพที่ตรวจผู้ป่วยแทนให้ผ่านการอบรมเวชปฏิบัติ ”